

Czy wiesz, że:

➤ **Zofia Kossak-Szatkowska primo voto Szczucka** (1889-1968) wywodzi się z rodu wybitnych malarzy. Córka Tadeusza, bliźniaczego brata Wojciecha Kossaka i wnuczka Juliusza Kossaka.

Była jedną z najwybitniejszych pisarek XX wieku. Publicystka, współzałożycielka społeczno-katolickiej organizacji Front Odrodzenia Polski oraz Rady Pomocy Żydom („Żegota”). Odznaczona medalem „Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata” oraz tablicą pamiątkową w Jerozolimie.

http://zofiakossak.pl/?page_id=12

<http://zofiakossak.pl/?p=4080>

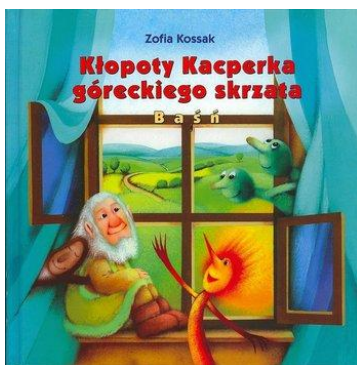
➤ **Zebrzydka** - to niewielkie wzniesienie w formie kształtnego kopca o stromych stokach, ostatni szczyt w pasemku Błatniej (Błotnego) w Paśmie Baraniej Góry w północnej części Beskidu Śląskiego. Jest charakterystyczną górką, dominującą od wschodu nad Górkami Wielkimi.

To właśnie na Zebrzydce mieszkał jeden z bohaterów książki "Kłopoty Kacperka góreckiego skrzata" autorstwa Zofii Kossak.

„Dawno temu, ale nie aż tak dawno jakby się mogło wydawać w Górkach Wielkich u podnóża góry Bucze stał dwór. Pod jego dachem znaleźli schronienie liczni mieszkańcy. Po pokojach biegały psy, strych zamieszkiwały myszy i nietoperze, na parapetach odpoczywały gołębie. Oprócz ludzi i zwierząt dwór zamieszkiwały niewidzialne stworki: kluczki, klawiki, piruski, kanapony, akwadony, szczypiórki. Wśród tej niezwykłej gromadki była też postać szczególna – Kacperek, czyli podciepek, jak w naszej miejscowości zwykło się nazywać skrzaty domowe. On to trzymał pieczę nad porządkiem w domu, opiekował się wszystkimi jego mieszkańcami. Pomagał mu w tym czarodziejski kolczyk – Maru. Był to największy skarb Kacperka, dlatego pewna złośliwa Sowa zrobiła okropną przykrość podciepkowi, kradnąc mu Maru. Ukryła go na górze Zebrzydce, tam, gdzie dawniej zbójcy pod wielkim kamieniem skryli swoje skarby, a które od świtu do nocy pilnował leśny szatanek Sato.

Co się stało z kolczykiem? Czy podciepek odzyskał swój skarb? Kto wyruszył na pomoc Kacperkowi? O tym dowiedzieć się możecie z książki Zofii Kossak „Kłopoty Kacperka góreckiego skrzata”.

<http://www.turysta.brenna.org.pl/pl/kacperek-gorecki-skrzat>

➡ **plut. Edward Andrzej Biesok ps. "Edek" (1927-1946)** - urodzony 19.08.1927 roku w Mazańcowicach, pow. Bielsko, syn Andrzeja i Zofii z domu Szary. Miał trzech braci: Emila, Edmunda i Eugeniusza.

Uczęszczał do szkoły powszechnej w Mazańcowicach kończąc do 1939 roku 5 klas. W czasie okupacji został z niej usunięty za manifestacyjnie niechętny stosunek do Niemców. Z powodu odmowy podpisania Volkslisty przez rodziców w wieku 13 lat został

wywieziony na roboty do III Rzeszy, gdzie w nadleśnictwie Cottbus pracował przy żywicowaniu drzew. Żle traktowany uciekł i ukrywał się w rodzinnym domu. Od lata 1945 roku miał kontakty z partyzantami z oddziału Henryka Flame „Bartka” operującymi wówczas w okolicach Czechowic.

Zginął na Błatniej 13.05.1946 roku w zwycięskim dla partyzantów starciu z plutonem kompanii operacyjnej KW MO z Katowic. W chwili śmierci miał niespełna 19 lat.

<http://tagi.ox.pl/tag,17552,plut.-edward-biesok-pseudonim-edek.html>

➡ **Błatnia** (*Góra Błotna*, 917 m n.p.m.) – szczyt górski w grupie Klimczoka w Paśmie Wiślańskim Beskidu Śląskiego

Pierwotna nazwa góry lub odpowiedniego odcinka grzbietu, używana przez miejscową ludność, brzmiała *Błotny*.

Schronisko na Błatniej jest obecnie jednym z najpopularniejszych obiektów w Beskidach. Zostało zbudowane w latach 1925 - 1926 przez niemieckie towarzystwo "Naturfreunde" z Aleksandrowic koło Bielska.

Obok schroniska znajduje się węzeł szlaków turystycznych, którymi dotrzeć można m.in. na Klimczok, Szyndzielnię, Przełęcz Salmopolską oraz do Brennej, Jaworza, Wapienicy czy Skoczowa.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/B%C5%82atnia>

➤ **Górki Wielkie** – to jedna z najstarszych na Śląsku Cieszyńskim wsi szlacheckich, której powstanie datuje się na XIV w. Miejscowość została po raz pierwszy wzmiankowana w łacińskim dokumencie *Liber foundationis episcopatus Vratislaviensis* (pol. *Księga uposażeń biskupstwa wrocławskiego*) spisanej za czasów biskupa Henryka z Wierzbna w latach 1295–1305 jako *Gorki(i) villa vlodari*. Był to zapis nietypowy, który pozwala sądzić że wieś ta była o wiele starsza.

Obiekty zabytkowe w Górkach Wielkich:

➤ **Kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych** - to jeden z najstarszych kościołów na ziemi cieszyńskiej, zbudowany został przez góreckich mieszkańców w XV w. Warto zwrócić uwagę na herb rodu Góreckich na drzwiach zakrystii, a także na chrzcielnicę z XVI w., dziś używaną jako kropielnica przy wejściu, oraz na zabytkową ambonę z XVIII w. W murowanej bramce ogrodzenia znajduje się płyta nagrobna Henryka Góreckiego herbu Kornicz, zmarłego w 1682 r.

Obok kościoła cmentarz, na którym m.in. groby Zofii Kossak i jej męża Zygmunta Szatkowskiego (zm. 1976).

[http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/11882,gorki-wielkie-kosciol-wszystkich-swietych-\(xv-w-\).html](http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/11882,gorki-wielkie-kosciol-wszystkich-swietych-(xv-w-).html)

➤ **Największą atrakcją turystyczną Górek jest szlachecki zespół dworski z XVIII wieku.** Dwór w 1922 r. został zakupiony przez Tadeusza Kossaka ze słynnej rodziny artystów-malarzy, ojca znanej pisarki Zofii **Kossak-Szatkovskiej**. Tadeusz Kossak zamieszkał w nim wraz z rodziną, mieszkała i tworzyła tu jego córka, pisarka.

W maju 1945 r. dwór został spalony. Ocalał tylko tzw. domek ogrodnika (obecnie Muzeum Zofii Kossak), nieliczne zabudowania gospodarcze (dziś bardzo zniszczone) oraz wiodąca do

nich aleja 200-letnich lip i dębów. W domku ogrodnika pisarka spędziła ostatnie lata życia po powrocie z emigracji (lata 1957-1968). Wystrój domu, meble i sprzęty starano się zachować w tych miejscach, w których stały za życia Zofii Kossak, aby zwiedzający mieli wrażenie, że Szatkowscy wyszli tylko na chwilę i niedługo wrócą.

Muzeum jest oddziałem Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie.

W częściowo odrestaurowanym dworze znajduje się Centrum Kultury i Sztuki „Dwór Kossaków”, gdzie można zobaczyć multimedialny pokaz zdjęć lub posłuchać wypowiedzi pisarki, a także zobaczyć fototapety i eksponaty, nawiązujące do życia Zofii Kossak i jej rodziny.

Od 2008 r. w dworze są organizowane cykle imprez kulturalnych pod nazwą „Artystyczne Lato u Kossaków”, a oprócz tego prowadzone warsztaty literackie, dziennikarskie, plastyczne i teatralne.

<http://www.dworkossakow.pl>),

➤ **Niedaleko od dworu Kossaków znajdują się budynki dawnej Stanicy Harcerskiej** Do 1939 r. kierował nią twórca polskiego ruchu zuchowego, późniejszy żołnierz Armii Krajowej i pedagog Aleksander Kamiński (tablica pamiątkowa na budynku). Obiekt zaprojektował inż. Bogdan Laszczka, a park prof. Franciszek Krzywda-Polkowski, ten sam, który tworzył park w Żelazowej Woli.

Krótką wzmiankę o Górkach, można znaleźć w książce A. Kamińskiego „Kamienie na szaniec”, Bohaterowie "Kamieni na Szaniec"- Aleksy Dawidowski, Jan Bytnar i Tadeusz Zawadzki, czyli "Alek", "Rudy" i "Zośka" - swoje ostatnie wakacje spędzili latem 1939 roku w Ośrodku Harcerskim w Górkach Wielkich. *"Na tarasie Ośrodka Harcerskiego w Górkach Wielkich, opici świętym mlekiem, opalali się leniwo w piekących, letnich promieniach słońca, w zapachu górskich łąk"*

<http://www.dziennikzachodni.pl/artykul/3389923,stanica-alka-zoski-i-rudego-z-kamieni-na-szaniec-popada-w-ruine-zdjecia-wideo,id,t.html>

➦ **W 1931 r. na wzgórzu Bucze powstała Stanica Związku Harcerstwa Polskiego, a następnie Centralna Szkoła Instruktorów ZHP.** W dniach 6-14go sierpnia 1932 na Buczu odbyła się VII Światowa Konferencja Skautek, w której uczestniczyło 60 cudzoziemek z 24 krajów, w tym Naczelna Skautka Świata Lady Olave Baden-Powell.

Bucze 1930 r.

http://www.zhppgk.org/organizacja_harcerek/egazetka_8/gazetka_8_bucze.htm